

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૨૧૨૧ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ધીરજા ૫૬

વિષય ૬ : ૧

ભકત શિરોમણી કવિરાજ ધીરાના પદ.

૨૧૫૧ પ્રથમ ભાગ.

પદ ૧ રાગ કાશી.

કુલ્યો શું કરે છે રે, બુલ્યો ભવ કુપમાં પડ્યો
મનુષ્યા દેહ રૂપીરે, ખોયો મણિ હાથે ચડ્યો, કુલ્યો.
ગલ્લે થઇ દુનિઆમાં કરે છે, તેણે શું સર્વ તાં કાજ
તેં ન જાણ્યું જે પલકમાં, કેમ કરી રહેશે લાજ
ગહાપણ તાં જાણ્યુંરે, જ્યારે જમ હાથે ચડ્યો. કુલ્યો.
વાંકી મૂછ પર વાટજ ઉડી, નર્કની વાટે સંચર્યો,
મિથ્યા જનની ભરિ મારી અલ્યા, જનમ ધર્યો ન ધર્યો.
માટે જોને જાગીરે, અવસર આવી સ્મર્યો. કુલ્યો.
શું થયું જો સંપત્તિ ધણી મળી, મળ્યા મોટા ઘર બાર.
નિશ્ચિંત થઇ હરિ નવ ભંજ્યા ધિક પડ્યો અવતાર.
ધિક તાં જીવ્યુંરે, હરિએ તને શાને ધડ્યો. કુલ્યો.
મનમાં લે શીખામણ મારી, મમતા મુકી પડી,
કર સ્મરણ તું સરજનહારનું, જનમ સફળ લે કરી.
હાસ ધિરો કહેછેરે, સૌથી તું સરસ નીવડ્યો. કુલ્યો.

પદ ૨.

તરણા આથે હુંગરે, હુંગર કોઇ દેખે નહિ.
અજળ જુથ માંડરે, સમરથ ગાળે સહી.
સિંહ અજળમાં કરે ગર્જના, કરતુરી મુગ રાજન.
તલને આથે તેલ રહ્યું છે, કાષ્ટમાં હુતાસન.
દહીં આથે ઘત જરે, વસ્તુ અમ છુપી રહી. ૧
કોને કહું અને કોણ સાબળશે, અગમ ખેલ અપાર.
આગમ કેરી ગમ નહિરે, વાણી ન પહોંચે વિસ્તાર.
એક દેશ એવોરે. બુદ્ધિ થાકી રહે નહિ તરણા. ૨

મન પવનની ગતિ ન પડે, અવિનાશીરે અખંડ.
 રહ્યો સચરાચર ભર્યો શક્તિ પુરણ, જેને રચ્યો બ્રહ્માંડ,
 કામ નહિ કાલાંરે, એક આણું માત્ર કહીં ૩
 સદગુણએ કૃપા કરી તારે, આપે થયા પ્રકાસ.
 શ્યાં શ્યાં દોડી સાધન સાધે, પોતે પોતાની પાસ.
 હાસ ધીરો કહે છેરે, જ્યાં જોઉં ત્યાં તુહી તુહી.

પદ ૩.

મન તુંહી તુંહી બોલેરે, સુપના જેવું તન તાંડ.
 અચાનક ઉડી જશેરે, જેમ દેવતામાં દાડ. ૮૬.
 ઝાકળ જળ પળમાં વળી જશે, જેમ કાગળ ને પાણી.
 કાયા વાડી તારી કરમાશે, થઈ જશે ધુળ ધાણી.
 પાછળથી પસ્તાશેરે, મિથ્યા કરી માડ માડ મન ૧
 કાચનો કુપો કાયા તમારી, વણસતાં નહિ વાર
 જીવ કાયાને સગાઈ કેટલી, મૂઝી ચાલે વન મોઝાર.
 ફાકટ ફુલ્યા ૪૨૩રે, ઓચિતું થાશે અંધાઈ. મન ૨
 જોયું તેતો સર્વ જીવાનું, ઉગરવાનો ઉધારો,
 દેવ ગાંધર્વ રાક્ષસને માણસ, સાને મરણનો મારો.
 આશાનો મેલેલ ઉચેરે નિચું આ કાચું ઝરબાઈ મન ૩
 અંબજ મિત્તમાં ચેતીને, ચાલો જાલો હરિનું નામ.
 પરમારથ જે હાથે તે સાથે કરો રહેવાનો વિશ્રામ.
 ધીરો ધર ધરથીરે, નથી કોઈ રહેનાઈ. મન ૪

પદ ૪.

અંતે સંત તેડાવોરે, હરિનું બજન કરવા.
 કરમાં માળા જાલીરે, મુરખ જ્યારે બેઠો મરવા
 નાનપણે ધર ધંધામાં ધાયો, વૃદ્ધપણે હરિ ગુણ ગાય.
 ધર લાગ્યું ત્યારે કુવો બોલાવે, એ અમિ કેમ જોલવાય.
 જીતી બાજુ હાથેરે, પથને નાવે બેઠો તરવા. અંતે ૧
 અંત સમે જાપા તિલક અનાવે, ભુલી ગયો જ્યારે ભાન

એરજીની એરીને સોયનું દાન, એમ કેમ આવે વૈમાન;
 મુર જ્ઞાન નાળ્યુરે, બુદ્ધિ તારી ગદ્ય ચરવા. અંતે ૨
 જીવાની નારીને જેવી પુત્રની આશા, એનો એળે જનમ વહી જાય
 હરિને એકા ઇશ્વરે એસી વર્ષે વર વરવો. અંતે ૩
 વિશ્વ વર્ષે વિશ્વભર મળે, ભક્તિ કર્યે ભય ભય.
 હરિશુ ધાયા તેં બહુ કમાયા તેને મળિયા નિરંજન રાય.
 દાસ ધિરો કહે છે રે મટયા ચોરાશી શરવા ફેરા. અંતે ૪

પદ ૫.

ખખડદાર મન મુખાણ, ખાડાની ખાંરે ચડવું છે
 હિમત હથિયાર ખાંધીરે, સલ્ય લડાઇએ લડવું છે
 એક ઉમરાવને ખાર પટાવત, એક એક નિચે ત્રિસ ત્રિસ
 એક ધણીને એક ધણીઆણી એમ, વીગતે સાતસેં ને વીશ
 સો સરદારે મઠ ઘેરોરે, તેને છૂટી પાર પડવું. ખખડ૦
 પાંચ પ્યાદશ તારી પુંડે ફરે છે, તે વળી કામને કોધ
 લોભ મોહ અને વળી માયા મમતા એવા બુલમી જોશવર જોધ
 અતિ બળાઈટ સ્વારીરે, એ સાથે અથડવું છે. ખખડ૦
 પ્રેમ પઝાણા કરી જ્ઞાન ઘોડે ચઢી સદમુર સખ્દ લગાર
 શીવ સંતોષ ને કામા ખડમ ધરી, બજન બડાકે રામ
 ધર્મ ઢાલ જાણીરે નિરભય નિશાને અડવું છે. ખખડ૦
 મુરત મુરત ને ઇંગળા મુથુમળા ગંગા સ્નાન કીજે
 મન પવનથી ગમત મંડળ ચઢી પીર, સુધારસ પીજે
 રાજ ઘણું રીઝેરે, બજન વડે ભડવું છે. ખખડ૦

પદ ૬.

મુતી મોહારે, મહા મસ્તાની માયા
 લોભાવીને લીધારે, કંપક નર ડાહ્યા ડાહ્યા
 અંતર ભેદી એવાં પંડીત પૂરાણી એમ છોલી કીધાં ચક્રમુર
 માયાતણી મોહ જળમાં, એમ શરે છે ઘેલા તુર
 કીના નગરને, ગયા ત્રિખિયામાં પીંઢાધરે મુતી ૧

પાસાશર પુરિરક એવા ડાહ્યા, મુની નારદ વશ કીધાં
 માંડ સુરજ લલચાઈ ગયાં, એમાં લક્ષણવંતા લુટી લીધા
 એકલ શ્રંગી સરખારે, ગયા વનમાં લલચાઈરે મુની० ૨
 જોગી સન્યાસી સેવટા, એમ જાતી ન જાણે મલેય
 એટલાં જંગમાં લલચાઈ ગયાં, જલ્લાં જલ્લાં લુટી લીધા ભેખ
 સરખંગીના શરખારે, ગયા મનડામાં લલચાઈરે. મુની० ૩
 સધળાં તારા ખપરમાં, એમ જાણે સધળાં લોક
 બ્રહ્મા વિષ્ણુ નમાવીઆ, તારૂં ઉદાપણુ જાણે કોક
 હાસ ધીરો ઠહેઠેરે, કાયા ત્યાં સુધી માયા. મુની० ૪

પદ ૭.

દુનિયાં તો દિવાનીરે, બ્રહ્માંડ પાખંડ પુજે
 કરતા વાસે પાસેરે, મુરખને નવ સુજે. રેક૦
 જીવ નહિ તેને શિવ કહી માને, પુજે કાટ પાપણુ
 ચૈલન્ય પુરૂષતે પુઠેરે મુકે, એવી અધી જગ અજાણુ
 ચરકને અજાણોરે, પારસ માણુ નવ સુજે દુનિયાં
 પથરનું નાવ નીરમાં મુકે, સો વર પટકો શીશ
 કોટી ઉષાયે તરે નહિ તેતો, ખુડે વસા વીશ
 વેળુમાં તેલ ક્યાંથીરે, ધાતુની ધેનું કેમ દુજે દુનિયાં
 અંતર મેલ ભણે અતિ પુરણ, નિત નિમજ જળમાં ન્હાય
 સાપ ડસીને દરમાં પેડાપછે, રાશડો કાપે શું થાય
 ધાયજ ગતી ધાયધરે જાણે કોઈ જાતી રહે દુનિયાં
 દુર નથી નાથ છે નજીક, નિરંજન પ્રગટ પંડમાં તું પેખ
 દિવ સુધારી દીધાર તારો, પછી તારા કદિયામાં દેખ
 ધોરિધર ધણી ધીરાનો રે, જગતમાં જાહેર ઝુજે દુનિયાં

પદ ૮.

જેને રામ રાખેરે, તેને કાણુ મારી શકે
 અવર નહિ જુદોરે, નાવે મારા પ્રભુની પખે રેક૦
 જોઈ સખરને ભીખા મગાવે, ને રંકને કરે રાખ

સ્થળને સ્થાનક જળ ચલાવે, જળ સ્થાનક સ્થળ થાય
 તરણાનો મેરૂરે, મોહનો તરણુ થાય
 નિમાડમાંથી બળતાં રાખ્યાં, મંઝાળીનાં બાળ
 ઢીઠોડીનાં વાસે ધડાં ઉગાર્યાં, એવા છો રાજ રખવાળ
 અંત વેળા આવોરે, પ્રભુ તમે તેની તકે જોને
 બાણુ તાણીને ઉભો પારધી, સીચાણો કરેરે તકાવ
 પારધીને તો પગે ડશિયા, સીચાણો શિર ધાય.
 બાજ પડ્યો હેઠેરે, પંખી ઉડી ગયાં સુખે જોને
 મજ કાતરણી લેધને બેઠા, હરજી તો દીન દયાળ
 વધે ઘટે તેને કરે બરાબર, સૌની લે સંભાળ
 બણીતાતા ધીરાનોરે, હરિતો મારો હાલે હકે જોને

પદ ૯.

ભરપુર ભાસેરે, બ્રહ્માધની ક્યમ ભટકે
 અનુભવ અજવાળુંરે, આતમા દ્રષ્ટિ કેમ અટકે
 થાવર જંગમ સચરાચર, પશુ પંખી જંતુ જીવ
 પોતે કરતા પોતે હરતા સબઘટ દેખ્યા શીવ
 ભ્રમણા તો ભાગીરે, અકલ લેહ લાગી લટકે ભરપુર
 મા મેડકીએ મણિધર માર્યો, સમુદ્ર પી ગયા મીન
 અજાએ આભને ઉદરમાં રાખ્યું, એમ ઘણી પ્રજાને આધીન
 ખગ બાજ ઝડપ્યારે, શ્વાન ભયથી સિંહ સટકે ભરપુર
 નાવડી ઉપર નીર ચડી ચાલ્યું, જેમ ચરૂ પર ચડ્યો ચુલ
 અસ્વાર ઉપર તોરંગ ચડીયો, એલો ભારે ભુલવણી ભુલ.
 કામને કોધ કીધોરે, જોદ્ધાતે ઝાલી પટકે ભરપુર
 બણી ધાર્યાં વસ્તુ ઘડાણી, જોણ કાઢવે ઘડ્યો કુંભાર
 કીડી કુંજર તૃત કરાવે, એમ સોનાએ ઘડ્યો સોનાર
 ચીત ચોટી ધીરાંરે ચડ્યો તે રંગ ક્યમ ષટકે. ભરપુર

પદ ૧૦

હીરાની પરીક્ષારે ઝવેરી હોય તે જાણે

મુરખ મનમાં મોહારે અજાણે ઉતારણુ આણે ૨૬
 મગ મરી બરોબર મુરખ ન જાણે, એવો જગત ભક્તનો ઠાઠ
 પુરુષની વાસના પત્ર ન જાણે ગાયુ ખાંડ એક ધાટ
 સોવાર સમજાવુંરે પતીજ તોયે નવ આણે હીરાની૦
 મુરખ હાથે હીરલો લાધ્યો તે છાણુ સાથે વેચાય
 કોઈક જાણુ મળ્યો તેણે ઝડપી લીધો તો તેની કીંમત થાય
 ગુણુ ગાય જલવર વાડીરે, પુરણુ પ્રમાણે હીરાની૦
 ભગત થયા પણ ભેદ ના જાણ્યો કરે તરવાનો ઉપાય
 તન ભોગી મન કંચન કામની એવે હરણે કેમ ઉતરાય
 ચર ધંધાના ધાણીરે તેમાં તેલીયા તાણે હીરાની૦
 જગ જગન જપ તપને તીરથ તેમાં સાથી મોટા સત્સંગ
 સુકી ડાળ વેલ અછ રસ પીલે તોય અધુરો રહ્યો બાળભોરંગ
 ધીરા સોધ્ય હીરાંરે રાત દિવસ વહાણે હીરાની૦

૫૬ ૧૧

વાડો વાળી બેઠારે પોતાનો પંથ કરવાને
 છળ કરીને છેતરીરે પરાયાં ધન હરવાને ૨૬૦
 રામાનંદી ને મહાનંદી સ્વામી સહેજનંદ સમજાવે
 કબિર પંથી તુંબીરે વાળા એતો ભણે ભણેને ભુલાવે
 કપટ સંગ દોડેરે ઉપાય ઉદર ભરવાને વાડો૦
 અજાણો વાડો ગાય ભેંસનો વાડો કોઇ વાઘનો વાડો દેખાડે
 અજાંધ નાથ કેમ બાધ્યામાં આવે, તેને ક્યમ કરી દેખાડે
 ગુરૂ થઇ ગગન ગાળેરે અચળ હામ ઠરવાને વાડો૦
 પ્રીતે કરી પથરને પુજાવે ધાતુ પાપાણુ
 વસ્ત્ર સંગ તે કબર પુજાવે, તેમાં કાણુ કરે કલ્યાણુ
 તીરથ વૃત દોડેરે, અશ્વજ એ મરવાને વાડો૦
 સિંહ રાજથી ડરેરે દુનિયાં, સિંહ તે ડરે નહિ કાંય
 સોહ સોહ વીજનંદસ્વામી, એમ અખિલ આત્મા અલ્પ ચિન્ય
 સુરરંગ પીરા ધીરાંરે, ધણીનું ધ્યાન ધરવાને વાડો૦

(૭)

પદ ૧૨

અનુભવી આવોરે જ્ઞાન ગતી ધરનારા
 ભેદ બતાવોયે બ્રહ્મ માંહે ભજનારા
 કહો પવનનું મુળ અમને ક્યાંથી આવ્યું મન
 ઠીક ઠીક ઠેકાણું બતાવો ક્યાં રહે જીવ
 જીજ્ઞાસા અરથ કરી બતાવો શા રૂપે છે શીવ
 અખંડ જ્યોતી જળકેરે બ્રહ્મ ભેદ છે ન્યારા અનુ૦
 પ્રગટ પીંડ પડ્યો પ્રથ્વીપર જીવ શીવ જ્ઞેતાં ક્યાં જાય
 નાદ બુદ્ધ મન પવન સુદ્ધાં સરવે ક્યાં સમાય
 રીત બતાવોરે આગમ વાત વદનારા અનુ૦
 અનુભવી આવો ભેદ બતાવો વિશ્વંભર વિસ્તાર
 લાંબો પહોળો ને પચરંગી કેવો છે કીરતાર
 ધણી તો ધીરાનો સ્વામી સરજનહાર અનુ૦

પદ ૧૩.

કળીજીગતો આવ્યોરે દુનિઆમાંથી ધરી દયા
 મોટા મોટા માજનરે લક્ષ્મીપતિ લોભી થયા
 ધરતીમાંથી ધરમ ગયું રે, પાપનું બાંધ્યું પુર
 પરજન તો પાંગળા થઈને વરશે મેડની થઈ ચક્રચુર
 ધરતીએ રસ ચોર્યોરે વાના કણ વણુશી ગયા. કળીજીગ૦
 શુરાનું શુરાપણું ગયું, ગયું શતીનું શત
 વેદી ભેદી પંડીત પુરાની સૌની મટી ગઈ મત
 કળીજીગનું એવું કારણુરે, લોભમાં લાગી રહ્યા કળીજીગ૦
 પૃથ્વીમાં પાખંડ પુંજશે વિપ્ર કરે વહેંપાર
 સન્યાસી ધન સંચન લાગ્યા પતિવ્રતા નહી નાર
 સત્ત ના જડે શોધ્યુંરે અસત્યના ઝોલ થયા કળીજીગ૦
 છત્રપતિતો વાચાના ન ચુકે તે દુખ કોને કહેવાય
 કથા તો કુપાત્રની સુણુશે, પ્રસન્ન તો ગરબને પુછાય
 દાસ ધીરો કહે છે રે અજ્ઞાની તે તો અંધા થયા કળીજીગ૦

પદ ૧૪

માયાનો મર્મ મોટારે મોહ્યા જન માયા વડે
 સમર્થ સંત સુરારે પલકમાં પાર પડે માયા૦
 હેત પ્રીત રીત ગતિ માયા કહીએ ચાતુરી વિવેક બીચાર
 લાલણાં માંયા બોલણા માયા, માયા હરીનો દેહાર
 શક્તિ માયાનીરે, માયા તો મન રાખે ઘડે માયા૦
 ગાન ધ્યાન હરી સ્મરું શક્તિ. માયા તણું પ્રમાણ
 કુરાન ગુરાણ વેદ ભેદ ભારે માયા મુળ મંડાણ
 આદ દેવી શક્તિરે ગુણવંત ઘાટ ઘડે માયા૦
 બ્રહ્મા માયા શંકર માયા, માયા વિષ્ણુ રૂપ
 માયા કરદામાં કર હો માયા, માયાનું અકુળ સ્વરૂપ
 જંતુ જીવ જાન્યજરે અજ્ઞાણ્યા અણ્ય મધ્યમ આશ્રયે માયા૦
 સુરખ કહે મે માયા મુકી ત્યાગ કર્યો સંસાર
 માયા ત્યાં સુધી કાયા રહેશે. સંગ સરજન હાર
 કાયા વડે ધીરારે, માયા વસ્તુ જડે માયા૦

પદ ૧૫

બ્રહ્માનંદ ભાશારે આત્મા અનુભવજ પોતે
 સોહગ સાધે સાધનરે, પ્રગટે પોતામાંથી પોતે બ્રહ્મા૦
 એકવીસ હઝાર છસે અજ્ઞાપાજપે, બ્રહ્મા વિષ્ણુ શિવ દેવ
 ચૌદ બ્રહ્માડ જડ જય ચેતન, સીધ સાધન કરે સેવ દેવ
 સુરીનર સાધેરે જે તે જ્ઞાની મુનાગોતે બ્રહ્મા૦
 રવીના તેજવડે રવી રૂપ ભાસ્થું મણીને તેજ મણી જયોત
 આત્માને તેજ આત્મા ઝોળખાયો ઉગ્યા અંતર અર્ક ઉદોગ
 થયું અજ્ઞવાણુંરે, વસ્તુ મળી મનમાં તે બ્રહ્મા૦
 પંદરમી ભોમી રમે પુરણ બ્રહ્મ ખેલે અખંડ નીશ્ચીન
 શુત્ત શીયર ગઢ અહેનદ ગડગડે ઉનમુની મન મગન
 પાળ બાંધી પોતેરે, પ્રીત બાંધી ચીત પ્રીતે બ્રહ્મા૦
 આજ પંપાળ કાળજે મર્મ મટમટી ઉલટ પુલટ ચોંટયું ચીત

જે જેમ હતું તે તેમનું થયું, રહું આનંદ અદે
ધીરમરણવારે આણુ છતાં રમેઃ આણું આથે અક્ષાં

પદ ૧૬

જગત પિતા ગતિ અદૈતરે અકળ કળા અવિનાશી
સભર્યા બરબરી આરે ચરાચર ચર વાશી જમતં
શીથ અસમાન રવિ શશી લોચન, શેષ પગ પાતાળ
પૃથ્વી પિંડ નવશે નવાણું નદી નાડી નિર્મળ ઉદર અર્ણવખાળ
અઠાર ભાર રૌમજરે. નવ લખ તારી બાદલ બાંશી જગતં
તેત્રીસ કોડ મુરીનર કર કહીએ, વશે વાણી પ્રકાશ

અષ્ટકુળ પર્વત અસલ્ય આનંદ, બન વાયુંદવ નિશ્વાસ
અક્ષાંડ રૂપ ભાસ્કરે પ્રસિદ્ધ જોતી પ્રકાશ જગતં

નાભી અક્ષા પીઠમાં રૂદર એ રૂદ્રીયા ઉમૈયા નાથ
પવન વિષ્ણુજી કંઠ કૃષ્ણજી શ્રવણ રસની શક્તિ માત
મહા મસ મોટારે આનંદ ઉલ્હાસી જગતં

અચાલત અકલિતગતી તમારી પરાને પામે પાર
પરમેશ્વર વિશ્વભર ધસ્તવર વારી વાર હળર
ધીરધણા ધારેરે કટી કાળ કટી ફારી જગતં

પદ ૧૭

આત્મ શોધ્યા વિનારે, જે જન સાધન સાધે, આત્મં
સાચે પ્રભુ જીઠાનારે, યશ કેમ જાણે વીધે
રવી રવી રટ રજની મટત નહીં એમ તીમર નહીં જાય
આત્મા અર્ક ઉગ્યારે અંતરમાં અજવાળું થાય

ભોજન ભોજન બાખેરે ન ભુખ વિના ખાખે આત્મં
મીઠા મેવા લખાણે મુખથી તેને સ્વાદના આવે લગાર
જળ જળ જામે તૃપા નવ છીપે, પોકારે વાર હળ
અધારે વસ્તુ શોધેરે, અજવાળા વિના ક્યાંથી લાખે આત્મં
પોતાના પીડની ખબર નવ જાણે વાતો શીખી વાતે બાજે
બ્યોમ ઉમરાણી આછી બનાવે, ભીતરની નથી કેમ રાજે

હદનો ભેદ નવ બાણેરે એહદ માટે જઈ બાંધે આત્મા
શીળ સંતોષ ને ક્ષમા ગરીબી, ગુણુ જ્ઞાન નિજ નામ
એ કામ ક્રોધ લોભ મોહ ત્યજે ત્યારે, વીસ વસા થાયે કામ
ધીર મરણવારે તુંહી આધારે આત્મા

પદ ૧૮

આદી અંત મધ્યરે, અખંડાનંદ આનંદ
વીગત ગત વિગતેરે વેદા ભેદા તું બાણુંદ આદી
કાટી બ્રહ્માડ તું મધ્યે આપી, વિશ્વંભર સર્જનહાર સંસાર
વિરંચી વિષ્ણુ શિવ સુર, શક્તિ હુવા માંહી રમણુહાલ
ખલક નીરંજનરે કરંદા ખેલંદા આદી
તું ચૈતનગામી માળા મુક્તા ફળ તે મધ્ય પોતે સુત્રનો તાર
જેમ જળમાંતો રંગ છુદ બુદા, એમ વિશ્વા વિસ્વાધાર
અદૈત અવિનાશીરે, હાલંદા બદ બોલંદા આદી
વાવ તળાવ કુપ સરિતા સીધુ પ્રકટ ઉદક એક દેખ
દુમમાં બીજ બીજમાં દુમલતા, સુત્રતાનો વાણો એક દેખ
વિસ્વ વિશ્વંભરે, બાણુંદા મધે માણુંદા આદી
એક હેમના ઘાટ જુજવા નામ ધરાવો ધરી નેમ
એટો તે આપ આપ તે એટો, તદવંત નામ ઘાટ નેમ
ધીરા ધણીએ ખેલેરે, લેવંદા બંદા દેવંદા આદી

પદ ૧૯

શરીર વિના સોધનરે પાર ક્રોધ પામે નહીં શરીર
થડ મુકીને ડાળે વળગે તે ટોચે કેમ ચડ્યા
અધવચધીતો પાખંડી કુટે તો પાછો આવીને પછડાય
સંગત સમ સમજેરં ચઢોને થડ મુળધી ગદી શરીર
શાસ્ત્ર પુરાણના મન જુજવા, ધણો કરે સંવાદ
બત્રીશ બોજન રૂઠી રસોઈ બનાવી, ચાટવાને શાનો સ્વાદ
વારીને વંદાણેરે, નહીં માખણુ ને મહી શરીર
નથી જમ્યાં ને નથી જમાડ્યા, દીઠા વીના ચલવે જુઠ
પારકા મોદીકનો સ્વાદ વખાણો, એતો મીથ્યા માથાકુટ

નિવેક વિના વસ્તુરે વિચાર વિના દુર રહી શરીર૦
અંતર ધરમાં આણી ઉછળો, નીહાળો નીરંજન નર
મરણવાએ મરમળ જાણે, બરપુર બર્યો નથી દુર
ધોરીધર ખેલે ધીરોરે લવણુવતે એ લહી શરીર૦
પદ ૨૦

શલેલશઠ સાકુટરે, હરી બજનમાં ભંગ પાડે.
તેનો સંગ તજીએરે, બુદ્ધિ બીજનને બુડાડે. શલેલ૦
કુડ કપટ ઘટ બીતર બરીયું, દંભ પામર અપાર
સોસો વાર તેને સંત સમજાવે, પણ માને નહીં લગાર
દુષ્ટે ધોયા કોયલાંરે ઉજળા તે ક્યાંથી કાડે શલેલ૦
અમૃત પાઇને સાપ ઉછેરે, તોય તજે નહીં ઝેર
પાલણુ પોસણુ નિશ્ચાન દીન કરતા, કોઈ સમે કરે ઝેર
જાતી સ્વભાવ ન જાય રે, પોતાનું પોતે દેખાડે શલેલ૦
હરી બજન જેને ભોવન નહીં, મંદીર તેનું માણસ
રમરણુ પુણ્ય સમણે નવ સમજે. તે પાપી પાખંડી પશુ પ્રાણુ
ધીકાર તેની જનુનીરે એવા સંતને જીવાડે શલેલ૦
ગુરુ જ્ઞાન હોણા વિસ્વાસઘાતી તે કંતગ્ની કહેવાય
દાસ ધીરો તેને વાસ નવ વસીએ, સંગ અનુકુળ થાય;
અદીઠ મુખ તેનુંરે, કુવે ઉતારી વૃત વાઢે શલેલ૦

પદ ૨૧

ધાહસુણી ધાજેરે. ધીગડ મલ ધીંગા ધણી
પ્રભુનું પત પાળોરે, ભાવે ભાળો બડતો બણી ધાહ૦
હું આકર તમે ઠાકર મુરા, પ્રજા તણા પ્રતિ પાળ
સંભાળી લેજે સ્વામીરે અંતરજનમી આશા ધણી ધાહ૦
જુમી અસ્માન તણા ત્રાસ બંધાણા વાહ્યુ જળ પવન અગન
દંડી વિરંચી વિજય શંકર તમે તોડ્યા ત્રણ બુવન
સ્વેદ જરા ઉદભી ઝરે, બાજી તો તારે હાથે બણી ધાહ૦
કોટી અપરાધ કોટી ગુના અમ બધો ગરીબનીવાજ

હું તારા ખર્દ સામુરે, જોજો કરો કણ્ણાનીધી સુખ કાજ
 લજજા મારી રાખોરે, મહાન સંત ચીતામણી ધાહ૦
 ભારે ભરસો નિસ્વભર વિસ્વભર, આશા પુરો અનાથના નાથ
 દુખ વિલાપ સંકટ ટાળો હરિ હંત કરીને ઝાલો હાથ
 ધીરાની વારે ધાજોરે તારે ને મારે પ્રીત ઘણી ધાહ૦

૫૬ ૨૨

ચાતુર ચીત એલારે આચળ વસ્તુ ખોળી કાઢી,
 ખટ અટ ખારી મેલીરે, પંદરમી ખારી ઉઘાડી, ચાતુર૦
 પંદરમી ભોમીને પંદરમી ખારી, ત્યાં દાર મેલે રંગીલો,
 પાંચ મેહેલને પાછળ મેલ્યા ત્યારે છડે મેહેલે છે છર્પાલો,
 અલખેલો એકલોરે, ખેલંદા ખેલ ખેધાડી. ચાતુર૦
 ગંગા જમુના સરસ્વતી, રૂડી ત્રવેણી તીરે રંગ રેલી,
 ઈગલાપીપળા સુખમણા રાણી ભરે પાણી, ઉન મુનીચ આનંદલે,
 ઝરમર મોતી વરસેરે, વિનાવેલી ખીલી પ્રલવાડી ચાતુર૦
 સુન શીખર અમર અરજન, વિસ્વંભર રાજ ખીરાજે,
 સોમદળ કમળ ઉપર કરે લીલા, ત્યાં અનહદ છંદ વાજા વાજે
 ગડેડે સિંધુ ગાજોરે, ફેલ્યા તે જળ પળ ફાડી ચાતુર૦
 પૃથ્વીથી પોહોળું આકાશથી ઉચુ, એવું પરવિન અધર શરે પંખ,
 ધીરા મરજવારે, શાકર દુધ પાએ દહાડી. ચાતુર૦

૫૬ ૨૩

પ્રભુ તમ સાથે, નાથ મારે પ્રીત ઘણી,
 ભાવ કરીને ભેટોરે, મુજને રાંક ગણી. પ્રભુ૦
 પ્રલ્લાદની તમે પ્રતીજ્ઞા પાળવા, ધરીયું નરસિંહ રૂપ,
 પ્રાટયો સ્થંભને પ્રગટવા મુરારી, થર થર કંપે મોટો ભુપ
 હિરણ્ય કાશપ નાખ્યોરે, વહાલે મારે હાથે હણી. પ્રભુ૦
 ભરી સભામાં દ્રોપદી અવ્યાં, તાણવા માડ્યાં તેનાં ચીર;
 નવમે નવાણું વાહાલે નવનવા પૂર્યાં તોય નવ દેખાય શરીર,
 પ્રતિજ્ઞા રાખીરે, પાંડવોની નાર તણી પ્રભુ૦

નરસીંહ મેતાની વહાલે હુંડી સ્વીકારી, હેતે કરી જાણ્યો હાથ,
 શામળશાહ સંતને જદપીરે વિનવ્યા, ભેટયા વિસ્વાધાર,
 રૂપીયા રોકડારે ગીરધર ભટને આપ્યા ગણી. પ્રભુ
 સુદામાના વાહાલે સંકટ કાપ્યાં લઈને આપી નવ નીધ્ય,
 કંચનના વાહાલે મોહિલન કીધાં દુઝ દરાગતી દીધ,
 દળીદર કાઢી નાંખ્યુંરે, દયા બાણી રાંક તણી. પ્રભુ
 આરે વેળાની પ્રભુ અરજ હમારો માની લઈએ મહારાજ
 શરણે આવે તેને ઉગારી લેજો, બાંહે પ્રધાની પ્રભુ લાજ,
 દાસ ધીરો કહે છેરે નાથ મારે તુંડી ધણી.

પદ ૨૪

પચરંગી તુંગલોરે, શોભા તેની સરસ બણી,
 તેમાં તો ખીરાજોરે આપે અલખ ધણી. પ્રય
 એ બંગલાને દસ દરવાજા દશે દરવાજો નીશાન,
 બ્રહ્મા વિષ્ણુ અરજ કરે છે શેખ ન પામે કંઈ જ્ઞાન
 અકળીત એવોરે શી કહુ વાતો એહ તણી. પ્રય
 સાચા દેવ દેવળમાં બેઠા સદગુરુ શું નીશાન,
 અજંપા દોરો ખેંચે, પકડ લઈ ચડ્યો અસમાન
 દેખો તપાઓરે ઘટમાં રચના ધણી. પ્રય

માળા તીલકનો પાખંડ રચીયો આપ ચીન્યો નહીં કાંઈ
 બ્યાંબગી ત્રિવિધ તાપ ટળ્યા નહીં ભુલ્યો બમે છે સોઈ
 ભુલો તારી ભાગેરે સુધ બે આપ તણી પ્રય
 મનકુ મુખ્યા તનકુ મુખ્યા, તેને પાયા ભેદ
 દાસ ધીરો દીલમાં પેખે, આપ નિરંજન વેદ
 મસાણુ કાણુ પુજેરે, મળ્યા તમે ધણી પ્રય

પદ ૨૫

કર્તાનો પંથ કરડોરે ઉમટી અટધટી આંટી
 શીર સાટાનો સોદોરે, ઝોધડ પાટ ધડી ધાટી કર્તા
 હાંબી ખેલનાં કામ ન હોએ હિંમતવાળા શુરનો એ સંશ્રામ
 સુરત નુરત સત્ય ગતિવાળા જ્ઞાની, એમાં ન હોય કાયરનું કામ

અગમ પાખે હોરે, અક્ષમાં લક્ષ ચોટી
 દેખી દેખી જોગ આરાધે, તાંન વિના મેળવે તાલ કર્તાં
 કહણુ દુધ સિંહ કૂંડ પીએ સિંહનું બાળ
 ખીન્ને પીવા ઇચ્છેરે, મીથ્યા એ વાત ખોટી

કાચના મંદીરમાં જેમ શ્વાનજ પેહુ, દોડો પોતાનો દેહાર
 પ્રતિબંધ દેખી કરી ગર્જના, ભસ્ત્રા શ્વાન હઝાર
 અભ્યાસે અકળાણોરે પદમાં શરી શરી જાય ખોટી
 મન ખુદ્ધિ વાણીએ મનમાંરે નાવે ગુરુગમને એ ધામ
 અખંડ અજર અમર અવિનાશી ઠરવાનો છે ઠામ
 ધીરાના સુખ સિંધુરે, રહ્યા છે ઘટ ઘટમાં ગોડી કર્તાં

પદ ૨૬

અલખ લેહ લાગીરે, જગીને જોયું ઘટમાં
 ભ્રમણાતો ભાગીરે, સોહાગી ભેટયા ઉલટમાં
 અખાડીએ ગજરાજ ગણીયો, ઘોડાને ગણી ગયું જીજુ
 વસ્ત્ર ઉપર વાડ મુકાણી સમુદ્રને ગણી ગયા શીજુ
 સસલો તો શાણો થઈનેરે, શાફુલને નાંખ્યો પેટમાં. અલખ
 આંખે તો ફળ ક્ષીણ લાગ્યા, કદળીએ કેરીઓની લુંખ
 નાગર વેલે દ્રાક્ષ ખીજોરાં, એવી ખુખી બની છે ખુખ
 ગગન દોહરો ઘટમાંરે દુબે પીધું છંદ છટમાં અલખ
 પાવક વરસ્યાં પાણાણુ ખજાળ્યા, ઓદશ થઈ ગયું પાણી
 તે પાણીમાં દેવી દેવતા ડુબ્યા, રાજ રંકને ગયા તાણી
 બ્રહ્મા વીજણુ શંકરેરે, ડુબ્યા ઝટપટમાં અલખ
 વીદુર વ્યાસજીને શુકજી તેવા, આપે દાસશુ ધીર
 ધણી ધીરાનો છે ધીરવંતો એવો તો સ્યામ શરીર
 જીવન મુક્ત થઈએરે, મુની તો જન માને મઠમાં અલખ

પદ ૨૭

પ્રગટ ખેલ ખેલુરે, દેહાર તેને દેખાડું
 મત્ર સજીવનરે, મહા મંત્ર સહેજે દેખાડું

વિના પાંખ ઉડી અસમાન પર, ચણી વિના મેર ચક્ર
નવસે નવાણું એક ઘેર શાણું, સિંધું કુતી પાર પડું
સાડા ત્રણ કોડ રોમનેરે, રમત રૂડી રમાડું

પ્રગટ૦

વાવક વરસી પાધાણુ પલાણું સાત વૈકુંઠને તાર
જળ મધ્યે જળીંધર ધીકાવું મારે નહિ તેને માર
ચઢને ચેતાવુંરે, પંદરે રહી પાર પાડું

પ્રગટ૦

કહોતો વીના અર્કે કર અજવાણુ, મહા નીધમાં માંણુ
શીવ વીરંચી વીજણુ વીવેકે ત્રણેને તાણી અહીં આણું
એક સંગે આનંદનેરે, ભણેલા બેને ભુલવાડુ
વીના બુટીએ વધદ બનું ધનવંતરી, કાયા કર નીરોગી
સતયુગ દ્વાપર ત્રેતા કળીયુગ, ચાર યુગના અમો જોગી
ધીરા ધર ધારણુરે સિંધ ગદમાં સંતાડુ

પ્રગટ૦

૫૬ ૨૮

પ્રશ્ન એક પુષ્કરે જ્ઞાનિ મુનિ પંડિતા
આત્મતાની ઉત્પતિ ક્યાંથીરે કાણુ એના માતં પીતા
અતજ આછવ કીધો દાનવ હયાં ચિરંચીના વેદ
તે વેદમાંથી શું હરિ લીધું, તેનો અતલાવો મને ભેદ
નહીં બ્રહ્મા વેદ દાનવને, વિવેકે તદો આત્મા વેતા
હીરણ્યકચપુ હાથે હણિયો. નિર્ભય રૂપ નરસંગ
પ્રલ્હાદની પક્ષ કીધી પુરણુ, ધણી તણાનો એવા ઢંગ
વાતોની ગતી ન્યારીરે, ચતુર વિચારો ચેતી
લાખા ગૃહમાં પાંડવો બળતા, સેંકડો દેખાડે સહેદેવ
બાવન મણની શિલા ખશેડી પાર હુવા પાંડવ તતખેવ
નહીં લાખગહ પાંડવ શીત્રારે, અધ્યાત્મજ્ઞાનજુઓ ગીતા પ્રશ્ન૦
આવે જાવેદમ એકવીસ હજારછસે તેને કાણુ સ્થંભાવી રાખનાર
સિદ્ધાંતે સોધો ધીરાંરે, નહી રામ રાવણુ સીતા

પ્રશ્ન૦

પ્રશ્ન૦

પ્રશ્ન૦

૫૬ ૨૯

ગુરૂ વિના જ્ઞાનિરે, તે તો નર અંધ હયાં
દીપક છે ઘટમારે, જો છે પર જાયા હયાં

ગુરૂ૦

બેઠ લીયો પણ બેઠ ના પાયો, મનમાં મેલ બર્યો
 માળા તિલકનો પાખડે રચીને, ફોગટમાં ફેરો ફર્યો ગુરૂ
 ગાયો ગળ્યો સ્વાદરે, ભોજન ભક્ત ઠર્યો
 પુજા કરે તેની પુંઠ ન મુકે અવરણમાં આવ્યો
 પરનારીયું પ્રીત કરીને, આપે અધમ ઠર્યો ગુરૂ
 નિંદા કરીને, ઘટ કુંભ પુરણ બર્યો ગુરૂ
 સતગુરૂની સેવા તજીને, દુષ્ટનો સંગ કર્યો
 મોક્ષ અમૃત પાન તજીને વિષય રસમાં બર્યો
 ભમે ને ભટકે રે પાપાણુ રૂપ આપે ઠર્યો ગુરૂ
 મારૂ મારૂ કરીને માયા મેલી, દામ લેખ ન કરે
 અન્નણ્યું અણુચિત્ત્યું આવશે, તેનો ભય ન ગણે
 લાલ કહે લુટાણોરે ભળાવો ખરા ચિત્તથી ગુરૂ

પદ ૨૯ સગ સારંગ.

મન શકલગર, હરદમના હથિયારાં સરાણે ચડાવીએ
 આજા ઉતારી, મશકલો મેલાવી મેલ વટાવીએ ટેક.
 કાયા કટાર લાઠીલે લેવારે ધડ્યો, મીનારી કામ મોતી ચુરે મડ્યો
 તેના ઉપર અતિશે કાટ ચડ્યો મન શકલગર
 તને ત્રાટીયા કરોને સજ, મા માટે રાખો છો અસજ
 જતાવે લોહું થાસે ધજ મન શકલગર
 હો કશખી કસજ કરે સારો, ફરી ફરી નહીં આત્રે આવો વારો
 તું કહ્યો માનને મારો મન શકલગર
 અલ્યા અન્નણ્યા ભય રાખે કોને, તારી મેહેનત આપશે નાથ દીનો
 આ કટાર તો છે ખુદાનો મન શકલગર
 જળાખોળા જ્યારે થાસે ગુરૂ ગમથી જળ હજ દેખાશે
 કહે ધીરો ભણીને બેઠ જશે મન શકલગર

પદ ૩૦

મન મહારાજ, મનુષા પાર પામ્યા પણ માંહેપી શું મળ્યું
 મનુષા પદ પામ્યા મોહું, નાર હરિ ચરણે ચિત નવ ચેટ્યું
 તેતો ખરે ખરૂ કીધું મોહું મન મહારાજ

તમે ચતુરાધ્યે ચાલોછો, તમે મુરખ મળને મહોલોછો
 ઘેલા ઘરમાં ખોટ ધાલો છો, મન મહારાજ.
 ભાઇ રાત દિવસ મહાર તાર, કીધું સો મણુ તેલે અંધાર
 સુખ માને સો જીવ્યા સાંઠે. મન મહારાજ
 વટેમારણુ મારગમાં ચાલે, કોઇ ચાલ્યા પંથી પાળે;
 કોઇક હળવા હળવા હાલે મન મહારાજ
 નીરમે થઈ ભજ નારણુ ત્રિભોવન નાથ તરણુ ભરણુ
 કહે ધીર ધરો ધણીની ધારણુ મન મહારાજ

પદ ૩૧

ચંચલ મન ચોર, ચાર ધડીના ચાંદરણામાં ચેતો
 કાણુ ભંગ શરીર, ઝાકળ ઉઠકે ઉઠી જશો એતો.
 તુંજ ખુધિને કેમ ભરમાવે, હેતે હરિ સમરણુ કરીએ હાવે.
 શરી શરી આ અવસર નહિ આવે. ચંચલ મન
 જળ ખુદ ખુદ લેજો જાણી, પલજો જેમ કાગળ ને પાણી,
 તન ચર્કે તેરની એધાણી ચંચળ મન
 જુઓ રાવણુ જરાસંધ જેવા કંઈક ઉઠી ગયા એવા એવા
 દાસ ધીરા હરિ ભજ હુકો, તમે ચતુર થઇ કેમ ચુકો
 બળતામાંથી કાંઈ બુકો ચંચળ મન

પદ ૩૨

મન મુઠ ગમાર, મારો મર્ણુનો તારે માથે મોટો છે,
 કરો અંતર વિચાર, હરિના નામ વિના ખેલ સધજો ખોટો છે
 દ્રવ્ય દારા દિકરા પીતા માતા કુટુંબ સહોદર ભગની બ્રાતા
 અંતકાળે કરે કોણુ તારી રહાતા મન મુઠ
 સાચી વસ્તુને જુડ કરી જાણો છો તમે મિથ્યા સુખને માણોછો
 માઈ માઈ કરી તરીલાં તાણો મન મુઠ
 અસ્થી ઉમરતો નિદ્રામાં ગઇ, અરધી ઉમર માઈમાઈ કરતાંવહી
 એક ધડી પ્રભુની વેઠ ન થઇ મન મુઠ
 ઉટ મર્કટ ગંધર્વ હતો જ્યારે મહા દુખ કષ્ટ વેઠતો હતો સ્યારે

મનુષ્ય દેહ કીર્તી તને કીરતારે મન મુદ્દ૦
પ્રેમ પીને હરિગુણ ગાને, તમે સદ્ગુરૂની સંગત સદ્ગાને.
દાસ ધીરા ધણીને મારગ ધાને મન મુદ્દ૦

પદ ૩૩

ગરડ ગપ ગયા ખોલાના પરમાણુ કોઈએ મોકલ્યા નહિ.
કોને ખખર નથી ક્યાંથી આવ્યા, હવડાં ક્યાં રહેશે જનમ ટેક૦
કાળ કે ચરી મહિપતિ મહા મતિ પુરા શુરા કંઈ સાધ્ય સતી.
કોટી ઉપાયે રહેવાય નહિ કોની વતી, ગરડ૦
માથે મરણનો માર મોટો છે, જોરાવર જમની ચોટો છે.
ખર જાણો છો પણ ખેડ ખોટો છે ગરડ૦
કંઈ ત્યાગી ને વૈરાગી છે, સન્યારી સ્વામી મુઆ બીખ માગી
ત્રીલોકમાં ત્રણા કોઈની નવ ભાગી. ગરડ૦
કંઈક ગયા ને કંઈક વહી જશે કંઈક ગુણવંતા ગોથાં ખાશે
હવે શું થયું ને શું થાશે ગરડ૦
એકલાખએશી હજાર પીરમળ્યા, નવલાખ ચોરાશીસિદ્ધવળ્યા
અઢ્યાશી સહસ્ત્ર રૂશી ધરણી ધર્યા. ગરડ૦
જીવની જાત કોઈ નવ જાણે, આપ આપણે અનુમાન માણે
મરતાં સુધી તરીલાં તાણે ગરડ૦
આદિ અંતકાળ મુળ કોઈવહતું નથી, જેનેછાયાધરી તેરહેતું નથી.
કહે ધીરો સાચુ કોઈ કહેતું નથી ગરડ૦

પદ ૩૪

જાનીધ્યાની ગયા તેના જુગમાં જશ જરા પણ શોધ્યા નથી જડતા
ડાહ્યા ચતુર સુજન દેવ દાનવ માનવ માર માર કરી ગયા રડતા
તમે ડાહ્યા છો મુને દેખાડો, તમે શ્રોતા જન શોધી કહાડો
પડ્યા પત્રને પાછા ડાળે ચોટાડો.
એક લુણની પુતળી જળમાં ધરાવ, બ્રહ્માદિક તેને બોલાવે
કહો ભાઈઓ તે પછી ક્યાંથી આવે જ્ઞાની૦
એક સરીતા સિંધુમાં જશે તેની જુજવા ઉદક કેમ થાસે
આત્મા અનુભવ વડે ઓળખાશે જ્ઞાની૦

પોતે પુન્ય કરે તે તો પોતે પામે પોતે ભક્તિ કરે પોતાનો જશ જન્મે
 નીર જઈ ડરે નીચે ખામે જ્ઞાની૦
 જેવા ખીખા તેવા ખીખા બધાએ, વડનો આંખાનો આંખો થાએ
 ધીરે કહે ખીજે ખીજ ચાલ્યું જાએ જ્ઞાની૦

૫૬ ૩૬

ભાગી ગઈ ભવ બેડીઓ; ક્ષધડ્યા ભવ ભોવનનાં તાળારે
 તીમર ટળ્યાં ગુરૂ અત્તન જળહળ, ભળ્યા ભડ અજવાળારે
 આંદા સુરજના ધર પાછળ, જળહળજાત્યે જળકેરે
 ત્રીદુતી આસનપર બેઠા તેડી, છે ઉંવટાં દાન અળકેરે
 જાણુ પડે વાળે જરૂરીધુધરી નાદમાં ધમકેરે
 વીના અકે અજવાળા ગગન વિના વિદોત અળકેરે
 વસુધા વિના સરિતા વહ, સિધુ વિનાં જળ જોયારે
 વાજાંત્ર થાયે નાદને, મહાજન જાણુ છે કોયરે
 હરી વિના કામ કાલો નહીંને, જપે અજંપા જાપરે
 ખાર ભીતર રમી રહ્યા, અમર અખંડ અપારરે
 મુગો તે ગળા ધાલી ગાયે, કેને એ સંવાદ કહેવાયરે
 દાસનો દાસ ધારો, સદગુણથી એ ગુણુ ગરવા ગાયરે

૫૬ ૩૬

આત્મ તત્ત્વ શોધોરે, જ્ઞાની જન ગોતો ધરમાં
 પોલો તે જન નહીં ખીજેરે, ઓળખી લે અંતરમાં ટેક૦
 વિશ્વંભર દરિઓ સભરભરીયો માંહી રવી શશી તેની જ્યોતી
 શુરા ખુરા તારાએ જળમાં અંપલાવે કોઈમરજીવાલા ને મોતી
 કોઈ પહેરે પનોતીરે, અખંડ ચુડીલો કરમાં આત્મા૦
 કાગડા બગલા હોધા કંઈ હરિયો તો જડે નહિ આર
 માન સરોવર માંહે મુક્તાદ્ધળ કોઈ હંશ ચરે તેને ચારે
 ખીરને નીર ભેળયારે જુજવા કરી પીએ પળમાં આત્મા૦
 સદગુરૂ સંગતમાં જે જન સમજે તેનું નિશ્ચે ચાશે કાજ
 દરપણમાં તન દરશે પોતાને એમ મળે માંહેથી મહારાજ

પોતાને, પોતે પરખોરે ભરો સંભારા ભરમાં આત્મા૦
 હે હો હાર ગુરુ સસોથીર કપને જાત્ર વાજાંત્ર બળવ
 ચળદ થટાવ લક્ષિણી મધ્ય કોલે હરિ નદિ નામ તેં ધર આવે
 ધીર સુખ સાગરે નીરખો નીજ અંતરમાં આત્મા૦

પદ ૩૭

સંત મળે સાગરે અગમની તે ખળર કરે,
 ભાવે ભેદું તેનેરે સરવે માફ કારજ સરે
 હલદી રશિતા પડે ગગન પર વિના વાદળ વરસાય.

વીના આભ વીજળી ચમકે ગેળી ગરજના થાય
 ધીરે ધીરે વરસેરે વરસીને અમર ભરે સંત૦

તેતરડે સિંચાણો પકડ્યો સસે સપડાવ્યો સિંહ
 કાયર ખડગ કાઢીને દોડ્યો ત્યારે શુંરે પાડી ચીસ
 મંજારી ચુવે મારીરે, રૈયતશું રાજા ડરે સત૦

વિના વાજાંત્રી વાજાં વાંગે વિના કંદ હોય માન
 દો કર વિના તાળી વાજે છે તોલા વિના જડે માન
 વિના વાડી પુષ્પજરે પદમ વિના ભ્રમર પ્રેરે સંત૦

વિદેહની વારતા મરજીવા માની માની હરખાય
 ગુરુ ગમવાળા સંત મળેતો તેને લળી લળી લાગુ પાય
 દાસ ધીરો કહે છે રે ત્યારે તો માફ મનકુ ઠરે સંત૦

પદ ૩૮

મુનીજન મોજા મોટારે મહા મસ્તાની માયા
 બંધને બંધાયારે રંકને રાણી જયા ટેક૦

મોટા મોટા નર વિધાણા ધીરવીર સમર્થ શુર
 જોગી જંગમ જતી સેવડા ચોળી કર્યા ચક્ર્યુર
 સંન્યાશીને સ્વામીરે લાલચમાં લપટાય મુની૦

ખેપ કરીને કાત્રીરે ખાધા ખાલાણુ શુદ્ર ને વૈશ્ય
 નાદિ ભેદિ પંડીત પુરાણી પછાડ્યા પરમહંસ
 વિવેકના સાગરે વિષયમાં બહુ બિંટાયા મુની૦

પારાસર સૌખ્યુરીક પુરંદર નારદને વશ કીધું
 ચહુમાં ચિત્તમાં લલચાયા લક્ષવંતા લુંટી લીધું
 એકલશ્રગી રૂપીરે ઝોળમાં ચાટવાયા મુની૦
 વિશ્વ બહું છે એના વશમાં મોહ્યા ચૌદે લોક
 બ્રહ્મા શિવ સનકાદિક મોહ્યા એની આગળ હાપણ ફેક
 દાસ ધીરો કહે છે રે દોણ માનવ કાયા મુની૦

પદ ૩૯

થાણુદાર થયારે થાણુને રાખે ઠેકાણે
 મોજ દુર્લભ દેહ નગરીરે માંહી બેઠો માણે ૨૬૦
 કુંડ પાંચ પચીસ ઠગારા રૈયતને રંજડે
 અંચળ ચોર કરે માંહી ચોરી બાવન બહુ ભંજડે
 ધરપત ના ધારેરે ધરાયો નહીં ભમે ભાણે થાણુ૦
 સત્ય ધરમ રૂપી પટાવાળા હુકમ કરોતો બાંધી આણે
 તરકર સઘળાને વશ કરીને નાંખોને બાંધીખાણે
 દંડ દઈ તેનેરે બાલો અવળે બાણે થાણુ૦
 છુપી રહ્યા છે દોનીયા બે રૂડાં તું નવ બાણે
 જે જે કર્મ કરે છે પ્રતિદિન તે લખી લેશે તે ટાણે
 દશ્વર દેશે ધણીનેરે હીશાખ લેશે દાણે દાણે થાણુ૦
 પાંચ પ્રકૃતિની કર સુખ બાંધી વૃત્તિ રાખો ચિર થાણે
 ધીંગો ધણી છે દાસ ધીરાનો એને ઝોળખી લેજો એધાણે
 અવીચળ ગાદી આપોરે આપ રૂપ પરમાણે થાણુ૦

પદ ૪૦

જગજીવન મોહન મળીયારે જન્મ મરણના ફેરા ટળીયારે
 આપે ગુરૂને આપે શિષ્ય જોયા મેતો જગન્નિશ
 અંતર જામી ઇશિના ઇશ બ્રહ્મ બ્રહ્મમાં ભળીયારે જગ૦
 મળ મકધી આધે ચઢીયા ગતિ ચક્રે આવી અડીયા
 વૈકુંઠની પારે પડીયા વિણું વેણું પળીયાને
 દેલાશ માટે કદમોલ અત્મારામ જાગદગોળ

ત્રિવેણી માટે જો કોલ ફેરા મારા ધણીયારે જગત
ખટશે એકવીશ હજાર ઉર્ધ મુખે મધાર
અખંડ ઇંટની પાળ બળવંતા બાળીઆરે જગત
શેન શીખર પર અમર અરજ નર પરમ પ્રભુ વિશંભર જગત
ધીર ધણી ધરણીધર અઢળક ઢળીઆરે જગત

પદ ૪૧

અથ શ્રી પરચુરણ કવિસ્વરોનાં ઉપદેશી પદા-દયારામ કૃત.

ગર્ભવાસ રાખ્યોરે કપા તને બહુ કરી
સદા સુખ આપ્યુંરે તેને કેમ ગયો વિસરી
દસ પંદર સુધી પુરણ પાળ્યોને પરણાવ્યો બહુ પેર
તોયે એકે ઘડી ઇશ્વર નવ ગાયા મનમાં ન આણી કાંઈ મેર
વીસે વહ્યો પૂરોરે દેયામાં ન લાગ્યો દયા ગર્ભવાસ
વરણાગીમાં વાંકો હોંડે છે પચીસ થયાં પરમાણુ
છેઝાઘમાં તું છાકી ફરે છે અહંકાર ને અભીમાન
ત્રીસે મોહ્યો સ્ત્રીનેરે ઘણા ઘણા સ્નેહ ભરી ગર્ભવાસ
નાત જાતમાં નામજ કાઢ્યું કુમુદિ જાત કઠોર
ધનને કાળે ધુત્તો ફરેછે જેમ દરાયું દોર
ચાળીશે તું ચાલીરે છતમાં રહ્યો છકી
ઘરધંધામાં લેલો ફરે છે ગાયા નહીંજ ઓપાળ
પરાક્રમ તારાનો પાર ન આવે પુઠે થઇ બહુ જાંજાળ
પચાસે જઇ પહોંચ્યારે ઠેકાણે ન એડો દરી ગર્ભવાસ
દયા દાનને પુણ્ય ન લાગ્યો જ્ઞાનને ગરીબાઇ
અહંકારમાં તું ગયો અજ્ઞાતો લોભ લાલચમાં લેવાઈ
સાડે બુદ્ધિ નાકીરે તારણ કાંઈ ન આવ્યું તરી ગર્ભવાસ
સીતેર થયાં તારે શુદ્ધ રહી નહીં ભાગ્યે પોતાનો બાર
કુટુંબ કપીલો કાંઈ નવ માને તોય મેલે અહંકાર
સુમારગ નવ આસ્થોરે ડગલુ નવ મેલ્યુ દરી ગર્ભવાસ

એંશી થયા ત્યારે આંખે ન સુજે શરણર ધુજે નારીઃકાય
 કાયામાં કંપ વાયું પ્રગટયો તોય ભજન નયી થાય
 મુરખ નવ એત્યોરે માયાએ તન લીધો ઘેરો ગર્ભવાસ૦
 ધરડો થયો ત્યારે ગતજ ભાંગી ગાયા નહો પરિવ્રજ
 આન પુન્યનું નામ ન જાણ્યું સમજ્યો નહી કંઈ મર્મ
 માફ માફ કરતા ને વર્સ નેવું ગયા વરી ગર્ભવાસ૦
 કુકર્મના બહુ બંધન છૂટવા આપ્યો મનુષ્ય અવતાર
 સોએ વરખે તારી અવધજ આવી ભવો ભુંગ્યોનો ભાર
 ભુલ્યો બધા ભવમારે ફેગટનો ફેરો ફરી ગર્ભવાસ૦
 ઇશ્વરને અંતર નવ ધાર્યા જાણ્યા ન જગદાધાર
 અંતમમે જ્યારે બાંધીને આણ્યો પડ્યો કરસે પોકાર
 દાડણ દુખ દેખીરે રોશે બહુ નયણાં ભરી ગર્ભવાસ૦
 સસ્ય પુરખે સિદ્ધિમાં જોયું તારું પાતું પુસ્તક નીરધાર
 ખાતામાં ધણી ખોટજ દીડી નાંખ્યો નર્ક મોઝાર
 પાપી એછે પુરેરે પુછો એને ખોટી ખરી ગર્ભવાસ૦
 કાયર થયા ત્યારે કાઢાવાલા કરવા માંડ્યા અપાર
 હરિ હાથે ભજન ન સુકી તારું એકવાર કાઢોને બહાર
 દાસ દયારામનેરે હરિ હાથે ઝાલો ફરી ગર્ભવાસ૦

૫૬૪૨

કાયા નગરમારે રચનાતો અનિ ધણી
 ગુરૂ ગમથી જાણેરે વસે તેમાં નીરંજન ધણી ટેક૦
 અદ્ભુત ખેલનો બંગલો રચ્યો છે પાંચ તત્ત્વનો પ્રકાશ
 આ ઘટનો કાઠ પાર ન પામે છે છઠો વસે છે અવીનાસ
 પાત્ર નંદા તારે જીદો રહેઃ અલખ ધણી કાયા૦
 ચંચળ ચપળ મન વસ્યુ છે સરવ તણો સરદાર
 ધણી પોતે કાયા નગરનો ખીજે તેનો ચોપદાર
 તેને જીતવાનુંરે સહુને કો આશા ધણી કાયા૦
 મન અજીતને મોટા જન જીતે બુદ્ધિ નિર્મળ હોય

સતચીત આત્મમાં લીન થયો છે ગુરુ તણી ગમ હોય
અડરનીસ સમરરે સુરતી નિજ નામ બણી કાયા •

નીજ નામ જેને નીરવે થયું છે સંસયની વૃત્તિ થાય
અરક બ્રહ્મ જાગ્યો છે તેને તેથી અંધાર જાય
દાસ પ્રભો કહેછેરે પ્રેમતણી પ્રીત બણી. કાયા •

પદ ૪૩

પૃથ્વી પાતળારે નામ વિના કંઈ નહીં
આકાશે બ્રહ્માડેરે છતાં વસ્તુ છેરે સહી ટેક,

પશ્ચિમમાં જોમ અગ્નિ રહે છે એમ દેહમાં રહેછે અવિનાશ
બીજમાં વૃક્ષ રહે છે એમ પોતે પોતાની પાસ

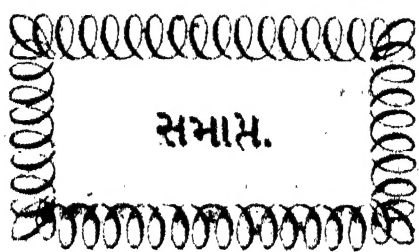
અજ્ઞાને અંજળયેરે વસ્તુછો એમ છુપી રહે પૃથ્વી ૧
પંચ તત્વનું પુતળુ બાંધીને માંહી છઠ્ઠું મુક્યું છે શેષ

બ્રહ્મા વિષ્ણુ પાર ન પામે નવ જાણે રૂપી કેષ
અકળીત એવું રે પારતો કાઈ પામે નહીં પૃથ્વી ૨

કુલમાં જોમ બાંસ રહે છે ધાતમાં રહેછે સ્વાદ
નેત્રમાં જ્યમ તેજ રહે છે એમ મુખમાં રહે છે નાદ

તરણા ઓથે મેરૂં મેરૂં કાઠ દેખે નહીં પૃથ્વી ૩
શુરા થઈને સત આદરો પ્રેમ તણી કરો પ્રીત

નીરબુણુ નામનો રાખો આસરો દરશ કરો તેનું નીત
દાસ પ્રભો કહેછેરે અવીનાશી રહ્યા અહીં પૃથ્વી ૩

સમાપ્ત.

ન ત્રણ વિ

હર ભાવશેદ રસ અલ

ગુર્જર કવિઓએ ગુર્જરી ગી

નાય પદઅંધથી રચના કરેલી છે

માન રાજાઓનાં આખ્યાનો પણ વિહર

નત. ૧—૦—૦.

જાની વાણી જેમાં અખાના બનાવેલા આઠ અ
જેવા કે ૧ અખે ગીતા, ૨ પંચીક-

રાણ, ૩ પ્રહ્લ વિલાસ, ૪ અનુભવ બિંદુ, ૫ ચિત્ત વિચાર સંવાદ,
૬ ગુરુ શિષ્ય સંવાદ, ૭ કેવલ્ય ગીતા, ૮ સંતપ્રિયા ઉપરાંત ૭૪૬
છાંપા તથા ૪૬ પદો ભક્ત શ્રી અખાનું જીવન ચરિત્ર ઉપરાંત
પ્રખ્યાત કવિ ગંગ બારોટની કવિતાઓનો સમાવેશ કરવામાં
આવ્યો છે. મુલ્ય. ૦—૧૨—૦.

શ્રી શક્તિ કાવ્ય તથા અંખીક કાવ્ય આ પુસ્તક દે-
વી ભક્ત માટે અત્યંત ઉપયોગી છે

જેમાં શ્રી દેવી જગદંબાના તથા અન્ય દેવિઓનાં પદ ગરબી-
ઓ પ્રભાતિઆ આરતીઓ, સ્તુતી, ખ્યાલ, ગજલ, હોરી, બા-
રમાસી, તિથિઓ અને ગરબી વગેરે દેશી નાટકની રાગ રાગ-
ણીઓથી ભરપૂર. મુલ્ય. ૦—૮—૦.

મહાદેવ રામચંદ્ર જગુષ્ટે—પ્રકાસક
ત્રણ દર

